

Deset největších globálních rizik roku 2023

NI nationalinterest.org/feature/top-ten-global-risks-2023-206027

19. prosince 2022

Na základě našich dlouholetých zkušeností s předpovídáním globálních rizik a trendů v National Intelligence Council v rámci americké zpravodajské komunity, kde jsme měli za úkol poskytovat americkým lídrům dlouhodobé analýzy a poznatky, jsme identifikovali největší globální rizika v roce 2023 z USA. a globální perspektivu. Naše dosavadní výsledky jsou velmi dobré na základě rizik, která jsme identifikovali pro rok 2022. Varianty COVID byly skutečně zdrojem obav, zejména v Číně, brzdily čínský ekonomický růst, jak jsme také předpovídali. Předpovídali jsme ruskou invazi na Ukrajinu a ceny ropy dosáhnou 100 dolarů za barel, k čemuž došlo na začátku tohoto roku, ačkoli ceny energií ve druhé polovině roku 2022 poněkud poklesly. Byl zdůrazněn nedostatek potravin, hospodářské krize a rostoucí dluhové problémy mezi rozvojovými zeměmi. Ioni, stejně jako letos. Někteří ekonomové předpokládají, že dluhová krize nemusí být tak rozšířená, jak jsme my a jiní předpokládali, ale země

s nízkými a středními příjmy, jako je Srí Lanka a Pákistán, již této realitě čelí. Loňská předpověď o nedostatku v boji proti změně klimatu se potvrdila na ohromujícím shromáždění COP27 v Káhiře v Egyptě. v listopadu; odhadujeme, že tento trend bude pokračovat i v roce 2023. A konečně, kvůli rostoucímu napětí kolem Tchaj-wanu a také americkému embargu na export špičkových polovodičových konstrukcí a zařízení budou čínsko-americké rozdíly v roce 2023 přetrvávat.

Každému riziku je přiřazena pravděpodobnost. Střední pravděpodobnost znamená, že existuje pravděpodobnost 50/50, že se riziko odehraje tak, jak letos očekáváme. Vytváření takových projekcí se stalo obtížnějším, protože mnoho rizik je vzájemně propojeno. *Polykrize* je termín používaný k popisu propletené povahy jedné krize zasazené do jiných. Přestože polykrize existovaly již dříve, válka na Ukrajině upozornila na současný soubor vzájemně závislých krizí, kterým svět čelí. Potravinovou krizi zhoršila až donedávna neschopnost Ukrajiny vyvážet své obilí. Energetická krize má kořeny ve snaze Západu upřít energetické zisky ruské válečné mašinérii a odvetu Vladimira Putina spočívající v omezení dodávek plynu do Evropy. Inflace byla zvýšena v důsledku zvýšení cen energií a potravin, ale je také spojena s narušením dodavatelského řetězce v důsledku pandemie. Stejně jako u dluhu je inflace také zakořeněna v rostoucích cenách komodit kvůli válce na Ukrajině, stejně jako v silném dolaru a fiskálních výdajích států na boj proti hospodářskému poklesu způsobenému pandemií. Skutečnost, že většina rizik je vzájemně propojena, znamená, že snížení rizika kteréhokoli jednotlivého bude záviset na tom, že řada dalších rizik bude klesat souběžně. Podobně závažnost každého jednotlivého rizika souvisí s ostatními a často je zhoršuje. Přesto si myslíme, že je užitečné zkoumat každé riziko jednotlivě, mít na paměti provázanou povahu všech rizik a předpovídat směr, kterým se každé z nich bude pohybovat z hlediska pravděpodobnosti – vyšší nebo nižší – i když žádné individuální riziko nemůže zcela zmenšit, zatímco ostatní nebyly vyřešeny.

Rizika

1) Polycrisis from the Ukraine War: Endgame na Ukrajině a jak a kdy k němu dojde, zůstává záhadou. Přesto polykrizová smyčka kaskádovitá z války – energetická a potravinová nejistota, inflace, ekonomické zpomalení – může na Západě generovat „únavu Ukrajiny“ a ohrožovat životně důležitou podporu. Jak zima nastává a válka se zpomaluje, Putin nepochybně zesílí svou strategii opotřebení, zaútočí na ukrajinskou energetickou a vodní infrastrukturu a bude se snažit přimět Ukrajinu jako fungující stát, než ho jeho ztráty donutí přijmout určitou míru porážky.

Kyjev dobytí Chersonu na jihu a částí Donbasu na severovýchodě – více než 50 % území, které Moskva kdysi okupovala – od 24. února posiluje jeho ruku. Vyjednaná rezoluce – nebo dokonce příměří a stabilní příměří – je stále předčasné, protože obě strany cítí, že mohou vyhrát. Kyjev vydal desetibodový mírový plán na listopadovém zasedání G-20. Požadovala, aby se Rusko stáhlo z celého suverénního území Ukrajiny a zaplatilo škody; ve skutečnosti vyzývá k úplné Putinově kapitulaci. Konfliktní tlaky tlačí a táhnou: na jedné straně Kyjev žádá, aby USA/NATO poslaly pokročilejší zbraně, včetně zbraní dlouhého doletu, jako jsou armádní taktické raketové systémy a protiraketová obrana; mezitím chtějí někteří členové Kongresu USA omezit podporu Ukrajině.

Válka generuje mnoho vzájemně propojených rizik: mezi ně patří pokračující, patový konflikt; eskalace, pokud USA/NATO pošlou další pokročilé zbraně do Kyjeva v reakci na Putinovy bombové útoky; ruské použití jaderných zbraní, pokud se Kyjev pokusí dobýt Krym; „Ukrajinská únava“ v Evropě s nástupem recese; a rozpor mezi USA a EU ohledně množství a kvality vojenské pomoci, která má být nadále Kyjevu poskytována.

Pravděpodobnost:

2) Rostoucí potravinová nejistota: Světový potravinový program (WFP) zdůraznila „ohnivý kruh“ hladu a podvýživy, který se táhne po celém světě od Střední Ameriky a Haiti, přes severní Afriku, Sahel, Ghanu, Středoafričskou republiku a Jižní Súdán a poté na východ do Afrického rohu, Sýrii a Jemenu a zasahuje do Pákistánu a Afghánistánu. Počet lidí, kteří čelí akutnímu nedostatku potravin, od roku 2019 vyletěl ze 135 milionů na 345 milionů. I když bude válka na Ukrajině vyřešena pokojně a budoucí dodávky obilí z Ukrajiny nebudou v ohrožení, nedostatek potravin bude stále existovat. Kromě konfliktů je hlavní hybnou silou potravinové nejistoty i změna klimatu – která způsobuje závažnější sucha a měnící se vzorce srážek – a je nepravděpodobné, že bude v roce 2023 účinně zmírněna. Rostoucí náklady na naftu a hnojiva, zhoršené válkou na Ukrajině a problémy dodavatelského řetězce (dostat úrodu na trh a zpracování masa/drůbeže), zvýšily náklady na krmení hospodářských a mléčných zvířat. Náklady na humanitární pomoc rostou kvůli inflaci: Dodatečná částka, kterou nyní WFP vynakládá na provozní náklady, by dříve nasýtila 4 miliony lidí na jeden měsíc.

Pravděpodobnost:

3) Otřesy a konfrontace s Íránem: Stejně jako v případě války na Ukrajině by bezprecedentní lidové povstání mohlo proměnit Írán v polykrizi. Hvězdy jsou již naladěny na nebezpečný nový americký a/nebo izraelský konflikt s Teheránem. Íránská jaderná dohoda – před několika měsíci na pokraji úspěchu – je nyní nečinná, ne-li mrtvá. Írán urychluje výrobu vysoce obohaceného uranu téměř bombové kvality (HEU, má 60 % z 90 % potřebných pro bombu) a je jen několik týdnů od toho, aby měl dostatek na výrobu bomby a za dva roky bude mít doručitelnou hlavici nebo méně.

Íránské poskytování dronů a raket Rusku dodává konfrontaci nový rozměr a impuls pro nové sankce. Vyčerpaná legitimita teokracie a represe bezprecedentního lidového povstání přidává nejistotu. Írán může být jeden masový úder od politické revoluce – události s nízkou pravděpodobností a vysokými následky.

Nová krajně pravicová vláda v Izraeli a republikánská Sněmovna reprezentantů ve Spojených státech zesílí tlak na bombardování nebo sabotáž teheránské obohacovací továrny ve Fordow, stejně jako íránských raketových a dronových zařízení. V reakci na to by Írán mohl zaútočit na saúdská ropná zařízení nebo ropné tankery v Hormuzském zálivu a narušit ropnou dopravu, protože riziko eskalujícího konfliktu roste. Lidové protesty, které svrhnou teokracii, jsou událostí s nízkou pravděpodobností a velmi vysokými následky, která by mohla změnit geopolitiku na již tak neklidném Středním východě.

Pravděpodobnost střetu:

4) Zhoršující se dluhové krize v rozvojovém světě : Rozvojový program OSN (UNDP) varovalže 54 zemí s nízkými a středními příjmy má „vážné dluhové problémy“. Tyto země tvoří 18 % světové populace, více než 50 % lidí žijících v extrémní chudobě a 28 z 50 zemí s největší klimatickou zranitelností. Historicky přicházelo oddlužení „příliš málo, příliš pozdě“. Problémy s solventností byly zpočátku často mylně považovány za problémy s likviditou, což vedlo k vleklým dluhovým krizím s vážnými ekonomickými důsledky. Nízkopříjmové země, jako je Somálsko a Zimbabwe, jsou na vrcholu seznamu ekonomicky ohrožených zemí UNDP, ale Oxford Economics odhaduje, že mnoho zemí s rozvíjejícími se trhy bouří přečká, protože již brzy v sestupném cyklu omezily výdaje. Strašná fiskální situace většiny rozvojových států je špatným znamením pro dosažení cílů udržitelného rozvoje OSN do roku 2030.

Pravděpodobnost:

5) Spirály globálního dluhu : Jak firemní dluh nefinančních společností (88 bilionů dolarů, asi 98 % celosvětového HDP), tak kombinovaný dluh vlády, podniků a domácností (290 bilionů dolarů do třetího čtvrtletí roku 2022) se zvyšují. v posledních čtyřech až pěti letech podle Mezinárodního finančního institutu . Několik let nízkých – v některých případech záporných – úrokových sazeb, které podporují snadné vydělávání peněz, pomáhá tuto situaci vysvětlit. Přestože celková částka mírně poklesla, polykrize zvýšených úrokových sazeb, silného dolaru, recese v Evropě, slabé čínské ekonomiky a nejistoty ohledně Ukrajiny pravděpodobně vyvolá další regionální nebo dokonce globální finanční krizi. Velikost dluhu je podstatně větší než během finanční krize v letech 2007-08 a fiskální podmínky ve velkých zemích OECD jsou problematičtější. Ještě více

znepokojující je klesající úroveň mezinárodní spolupráce, která je mnohem méně příznivá než v roce 2008. Republikánský kongres s menší pravděpodobností schválí rozšiřování zdrojů MMF a Světové banky potřebných k zabránění platební neschopnosti a restrukturalizaci dluhu, zejména v rozvojových zemích, ale také potenciálně v Itálii. G-20 hrála klíčovou roli ve finanční krizi v letech 2007-08, ale soudě podle listopadového setkání G-20 na Bali, koordinační úsilí o řízení dluhu je nedostatečné. Čína, největší věřitel rozvojových zemí, upřednostňuje bilaterální správu dluhu a napjaté americko-čínské vztahy naznačují, že Peking pravděpodobně nebude spolupracovat s Washingtonem, jako tomu bylo v roce 2008. Jiskry spouštějící novou velkou finanční krizi by mohly přijít prostřednictvím hrozeb z neplnění jeden nebo více rozvojových států nebo Itálie, kolaps společnosti typu Lehman Brothers nebo panika, pokud válka na Ukrajině přeroste na jadernou úroveň.